

Nüfus Yaşlanmasının Etkileri ve Yaş Dostu Kent Planlama: Antalya Örneği

Elifnur Ulu

Yüksek Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı
Adres: Akdeniz Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Antalya, Türkiye
E-Posta: elifnurulu98@gmail.com

Nilüfer Gürer

Doç.Dr., Akdeniz Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı
Adres: Akdeniz Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Ana Bilim Dalı, Antalya, Türkiye
E-Posta: niluferguson@gmail.com

Geliş Tarihi: 31 Ekim 2024; Kabul Tarihi: 19 Mart 2025

Doi: 10.5281/zenodo.15699789

Künye: Ulu, N. E. & Gürer, N. (2025). Nüfus Yaşlanmasının Etkileri ve Yaş Dostu Kent Planlama: Antalya Örneği. Senex: Yaşlılık Çalışmaları Dergisi, 9(1), 15-26.

 <https://orcid.org/0009-0008-0993-9088>

 <https://orcid.org/0000-0001-5476-9382>

Özet

Azalan doğurganlık oranları, teknolojik gelişmeler, uzayan yaşam süresi sonucu dünya çapında toplam nüfus içindeki yaşlı nüfus oranları giderek artmaktadır. Demografik yapıda meydana gelen bu değişimlerin sosyo-ekonomik etkileri ve değişen yaşlanma kavramı göz önüne alındığında, yaş dostu kent planlaması önem kazanmaktadır. Bu çalışma, hızla yaşlanan nüfusun kentsel yaşama entegrasyonunda, yaş dostu kavramının şehir planlama süreçlerine nasıl entegre edilebileceğini araştırmaktadır. Yaş dostu kavramının kentsel planlama süreçlerine entegrasyonu, yaşlı bireylerin ihtiyaçlarını önceliklendiren, erişilebilir ve güvenli mekanların oluşturulmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada, Dünya Sağlık Örgütü'nün yaş dostu kent ilkeleri temel alınarak, Antalya'da bu ilkelerin ne ölçüde karşılanabildiği değerlendirilmeye çalışılmıştır. Örneklem alan olarak, tarihi ve turistik yapısıyla dikkat çeken, hem turistlerin hem de yerel halkın yoğun olarak kullandığı canlı bir mekan olan, Kaleiçi Bölgesinin de bir kısmını oluşturan, Kılınçarslan Mahallesi seçilmiştir. Kaleiçi bölgesi 4 farklı mahallenin parçalarından oluşmakta, Kılınçarslan mahallesi tamamı bu bölge içerisinde yer almaktadır. Bölgede yer alan mahallelerin nüfus yaş dağılımları incelendiğinde, en fazla yaşlı nüfusun Kılınçarslan Mahallesi'nde yaşadığı görülmektedir. Çalışmada, Kılınçarslan Mahallesi'nde yaş dostu kent kriterlerinin mevcudiyeti arazi çalışmaları ile tespit edilerek, elde edilen veriler görseller ve haritalar ile aktarılmaya çalışılmıştır. Bulgular, mahallenin yaş dostu kent ilkelerine kısmen entegre olduğunu gösterse de, özellikle fiziksel erişilebilirlik ve yaş dostu özelliklerin eşit/homojen dağılımı açısından yetersiz kaldığını ortaya koymaktadır. Çalışmada, bu sorunları çözmek için, mahallenin doğal, tarihi ve turistik özelliklerini korumak ve yaşlılara uygun, kapsayıcı bir ortam oluşturmak arasında denge kuran planlı ve kapsamlı müdahalelere ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler:

Yaş dostu kent • Aktif yaşlanma • Yaşam kalitesi • Kent planlama

The Effects of Population Aging and Age-Friendly Urban Planning: The Case of Antalya*

Abstract

Declining fertility rates, technological advancements, and increased life expectancy are leading to a growing proportion of older people within the global population. Given the socio-economic impacts of these demographic shifts and the evolving concept of aging, age-friendly urban planning has gained significance. This study explores how the concept of age-friendliness can be integrated into urban planning processes to better accommodate the rapidly aging population in urban life. Integrating the concept of age-friendliness into urban planning processes ensures the creation of accessible and safe spaces that prioritize the needs of older individuals. In this context, this study evaluates the extent to which these principles, as defined by the World Health Organization, are met in Antalya. The sample area selected for this study is Kılınçarslan Neighborhood, which is part of the Kaleiçi District, a vibrant area known for its historical and touristic features and heavily frequented by both tourists and locals. The Kaleiçi District consists of parts of four different neighborhoods, with the entirety of Kılınçarslan Neighborhood located within this area. When examining the age distribution of the neighborhoods in the region, it is evident that Kılınçarslan has the highest older population. Fieldwork was conducted to assess the presence of age-friendly city criteria in Kılınçarslan Neighborhood,

and the collected data were presented through visuals and maps. The findings reveal that while the neighborhood is partially integrated with the principles of an age-friendly city, it falls short, particularly in terms of physical accessibility and the equal/homogeneous distribution of age-friendly features. The study concludes

that planned and comprehensive interventions are needed to address these issues, striking a balance between preserving the area's natural, historical, and touristic characteristics and creating an inclusive environment suitable for the older people.

Keywords:

Age-friendly city • Active aging • Quality of life • Urban planning

*Makale Elifnur Ulu'nun Yüksek Lisans Tez çalışmasından üretilmiştir ve 1-2 Kasım 2024 tarihlerinde Akdeniz Üniversitesi'nde gerçekleştirilen "Senex: VIII. Lisansüstü Yaşlılık Çalışmaları Kongresi"nde sözlü olarak da sunulmuştur.

This article is based on Elifnur Ulu's master's thesis and was also presented as an oral presentation at the 'Senex: 8th Congress of Aging Studies for Graduate Students held at Akdeniz University on November 1-2, 2024.

Giriş

Kentleşmenin etkisiyle 20. yüzyılın son kesiminde artmaya başlayan yaşlanma oranları kentlerde yaşlılara uygun bir takım düzenleme gerekliliklerini de beraberinde getirmiştir. Yaş dostu kentler, yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmak, topluma aktif katılımlarını desteklemek için fiziksel, sosyal ve ekonomik olarak kentlerin erişilebilir olmasını hedeflemektedir (WHO, 2007)

Yaş dostu kent planlamasının tarihsel gelişimin incelendiğinde bu çalışmaların temelini, Lawton ve Simon'un (1968) sosyal ilişkilerin ekolojisi üzerine yaptıkları araştırmaların oluşturduğu görülmektedir. Diğer önemli noktalardan biri 1982 ve 2002 yıllarında düzenlenen Birleşmiş Milletler'in Birinci ve İkinci Dünya Yaşlanma Asamblesi'nde yaşlılar için destekleyici ortamların oluşturulmasının önemi değinilmiş olmasıdır. Daha sonra 1986 yılında kurulan Ottawa Sağlık Teşviki Şartı ile yaş dostu ilkeleri teşvik eden sağlık girişimlerinin temel kriterleri vurgulanmıştır. Ardından, 2000'lerde Dünya Sağlık Örgütü, yaş dostu şehir kavramını küresel bir çerçeveye oturtarak "Yaş Dostu Kentler ve Topluluklar" girişimini başlatmış ve yaş dostu kentlerin fiziksel çevreden sosyal hizmetlere kadar geniş bir yelpazede değerlendirilmesi gerektiğini vurgulanmıştır (WHO, 2007). 2005 yılında Rio de Janeiro'da düzenlenen Uluslararası Gerontoloji ve Geriatri Derneği Dünya Kongresi sırasında "Yaş dostu şehir" terimi, önem kazanmıştır ve böylelikle kentsel çevrelerin yaşlılar için yeniden planlanması gerektiği anlayışı kabul görmüştür. 2006 yılında WHO'nun öncülük ettiği Küresel Yaş Dostu Şehirler projesi ışığında 2007 yılında yaş dostu çevrelerin sağlanması için gereken temel kriterleri içeren Küresel Yaş Dostu Şehirler Kılavuzu yayımlanmıştır. 2010 yılında ise WHO tarafından

kurulan Küresel Yaş Dostu Şehirler ve Topluluklar Ağı ile şehirler arasında iş birliği sağlanmış ve yaşlıların yaşam koşullarını iyileştirmek adına çalışmalar yürütülmüştür.

Yaş dostu şehirler, dünya çapında gittikçe yaşlanan nüfus yapısı ile beraber ortaya çıkan sorunlara yönelik üretilen bir çözüm önerisidir. Yaş dostu kent planlaması kavramı, aktif yaşlanma ve toplumsal katılım bağlamında ele alınmakta, yaşlı bireylerin bağımsız yaşam sürdürebilmeleri için kentsel çevrelerin erişilebilir, güvenli ve sosyal etkileşim imkanı sunacak şekilde tasarlanması gerektiği vurgulanmaktadır (Lawton & Simon, 1968)

Arka Plan

Nüfus yaşlanması ve kentleşme, 21. yüzyılda ön plana çıkan iki önemli olgudur (WHO, 2007). Dünya genelinde etkisi gözlenen bu olgular her ülkede farklı seviyelerde gerçekleşse de aynı sonuçlara neden olmaktadır. Kentleşmenin hızlanması ile dünya nüfusunun çoğu kentlerde yaşamaya başlamış, kentsel nüfusun artmasına sebep olmuştur. Aynı zamanda kentlerde yaşayan bu nüfus, azalan doğurganlık oranları, teknolojik gelişmeler, uzayan yaşam süresi sonucu gibi nedenlerle giderek yaşlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 65 yaş üstü nüfusun oranının %4-7 arasında olduğu toplumlar "erişkin", %8-10 arasında olanlar "yaşlı" ve %10'un üzerinde olan toplumlar ise "çok yaşlı" toplumlar olarak sınıflandırılmaktadır (WHO, 1972). Dünya çapında gözlenen bu demografik değişimle toplam nüfus içindeki yaşlı nüfus oranı giderek artmakta başka bir deyişle nüfus giderek yaşlanmaktadır. Dolayısıyla yaşanan çevre üzerinde ciddi etkileri olan bu iki kavram

birlikte ele alınmalı ve kentlerin bu süreçler için hazırlıklı olması sağlanmalıdır.

Nüfus yaşlanması; sağlık hizmetlerine olan talebin artması, sosyal güvenlik sistemleri üzerindeki baskının yükselmesi ve yaşı bireylerin kent içi hareketlilik ve erişim ihtiyaçlarının değişmesi gibi çok yönlü etkiler meydana getirmektedir. Aktif yaşlanma, yaşı bireylerin sağlık, güvenlik ve toplumsal katılım olanaklarını artırmayı hedeflerken, yaş dostu kent ilkeleri de şehirlerin fiziksel ve sosyal çevrelerini yaşılar için daha erişilebilir ve yaşam kalitesini yükselten mekanlar haline getirmeyi amaçlamaktadır. Demografik yapıda meydana gelen değişimlerin sosyo-ekonomik etkileri ve değişen yaşlanma kavramı göz önüne alındığında, yaş dostu kent planlaması önem kazanmaktadır. Yaş dostu kent planlaması, şehirlerin fiziksel ve sosyal çevrelerini yaşılar için daha erişilebilir kılmayı ve yaşam kalitelerini yükselten mekanlar haline getirmeyi amaçlamaktadır. Yaş dostu kavramının kentsel planlama süreçlerine entegrasyonu ile yaşı bireylerin ihtiyaçlarının ön planda olduğu, erişilebilir ve güvenli mekanların oluşturulmasını sağlanmaktadır. Kentlerin yaşı bireylerin ekonomik, sosyal ve fiziksel ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde düzenlenmesini hedefleyen yaş dostu planlama yaklaşımı ile yaşılar için daha kapsayıcı kentsel çevreler oluşturulması desteklenmektedir.

Yaş dostu planlama yaklaşımı ile yaş almış bireylerin aktif yaşlanması teşvik edilecek hem sosyal hem de fiziksel çevrelerde daha erişilebilir, kapsayıcı ortamların oluşturulması sağlanacaktır. şehir planlama süreçlerinde yaş dostu yaklaşım, yaşı bireylerin kent hayatına entegrasyonu için şehirlerin hem sosyal hem de fiziksel mekanlarında, topluma aktif katılabileceği, bağımsız yaşamaya devam edebileceği, güvenli ve destekleyici mekanlar oluşturarak yaşam kalitelerini artırmayı amaçlamaktadır. Dünya Sağlık  rg t  tarafından ortaya atılan yaş dostu kent modelinde, kentlerin yaşlanan nüfusun ihtiyaçlarına göre yeniden düzenlenmesi için, erişilebilir fiziksel  evre, güvenli ve etkili ulaşım, toplumsal katılım, sağlık ve sosyal destek gibi temel ilkeler belirlenmiştir (WHO, 2018).

Yaş dostu kentsel planlama ilkelerinin uygulanması, küresel olarak farklı şehirlerde değişiklikler göstererek zengin bir strateji ve sonuç dokusu sergilemektedir. Birçok Avrupa şehri, genellikle veri odaklı metodolojilerden yararlanarak, aktif olarak yaşı dostu stratejiler geliştirmeye katılmıştır. Örneğin, Belçika'daki Flanders bölgesi,

kentsel kalkınma girişimleri hakkında bilgilendirme yapmak için coğrafi ve sosyal verileri entegre ederek, politikacıların yaşı dostu şehirleri desteklemesini sağlamak için kanıta dayalı kararlara vurgu yapmaktadır. Benzer şekilde, Finlandiya'nın Helsinki şehri, yaşlanan nüfusunun karşılaştığı zorlukları çözmeyi amaçlayan gelişmiş şehir hizmetlerini benimsemiştir. şehir, yaşı vatandaşlarla ilgili sorunları daha iyi belirlemek ve çözmek için digital twin teknolojisini kullanarak yaşam kalitelerini artırmaktadır.

Yaş dostu kentsel tasarım bağlamında ön plana çıkan evrensel tasarım kavramı, yapılı çevrenin her yaştan ve yetenekten bireylere uyum sağlamasını sağlayan bir ilkedir. Kanada'daki Vancouver şehri, kapsayıcı bir atmosferi teşvik ederek evrensel tasarım çerçevesine bir örnek teşkil etmektedir. Ek olarak, yaya dostu sokaklar, altyapının bisiklete binmeyi ve yürümeyi önceliklendiren Danimarka, Kopenhag da sosyal etkileşim ve erişilebilirliği teşvik edildiği iyi bir örnektir. Erişilebilir toplu taşıma, yaşı yetişkinler için kritik  eme sahiptir ve Portland, Oregon gibi şehirler, tüm demografik özelliklere hitap eden kapsamlı toplu taşıma sistemleri uygulamaktadır.

Bu  alışmada, Dünya Sağlık  rg t 'nün yaş dostu kent ilkeleri temel alınarak, Antalya'da bu ilkelerin ne ölçüde karşılanabildiği değerlendirilmeye çalışılmıştır. Örnekleme alan olarak, tarihi ve turistik yapısıyla dikkat çeken, hem turistlerin hem de yerel halkın yoğun olarak kullandığı canlı bir mekan olan, Kaleiçi Bölgesinin de bir kısmını oluşturan, Kılınçarslan Mahallesi seçilmiştir. Kaleiçi bölgesi 4 farklı mahallenin parçalarından oluşmakta, Kılınçarslan mahallesinin tamamı bu bölge içerisinde yer almaktadır. Bölgede yer alan mahallelerin nüfus yaş dağılımları incelendiğinde, en fazla yaşı nüfusun Kılınçarslan Mahallesinde yaşadığı görülmektedir. Çalışmada, Kılınçarslan Mahallesi'nin yaş dostu kent planlama kriterlerine uyumluluğu tasarım ölçeğinde ele alınmıştır, yaş dostu kent kriterlerinin mevcudiyeti arazi çalışmaları ile tespit edilmiştir. Araştırma, belirli noktaların erişilebilirlik, güvenlik ve sosyal katılım açısından değerlendirildiği me ansal analizlere dayanmaktadır. Mahallenin fiziksel yapısı, sosyal olanakları ve erişilebilirlik düzeyleri incelenerek yaşı bireyler için ne derece uygun olduğu analiz edilerek elde edilen veriler görseller ve haritalar ile aktarılmaya çalışılmıştır. Bu kapsamda çalışmada, belirlenen örnekleme alan üzerinden Dünya Sağlık  rg t 'nün yaş dostu kent planlama ilkelerinin nasıl uygulanabileceği tartışılarak, bu alanda

daha kapsayıcı stratejiler geliştirilmesine yönelik öneriler sunulması ve literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

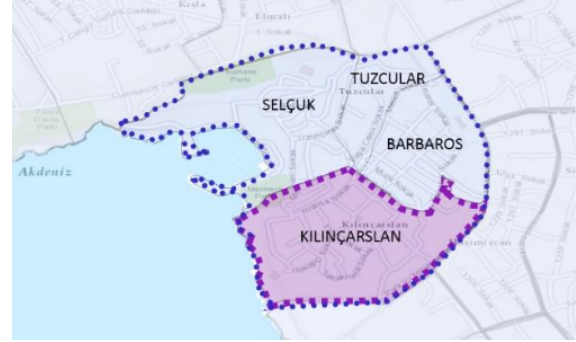
Materyal, Yöntem ve Bulgular

21. yüzyılda şehir planlama süreçlerinde dikkate alınması gereken en önemli unsurlardan biri demografik değişimler sonucu meydana gelen nüfus yaşlanması durumudur. Uzayan yaşam süresi ve doğum oranlarının azalmasıyla dünya genelinde yaşlı nüfus oranı hızla artmaktadır. 2020 yılı verilerine göre nüfusun %9,3'ünü kapsayan yaşlı nüfus (65 yaş ve üzeri bireyler) oranının 2050 yılında %16 olması öngörülmektedir (UN, 2020). Buna paralel olarak Türkiye'de de nüfusun yaşlanması süreçleri hızlı bir şekilde ilerlemekte, Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2023 verilerine göre ülkedeki yaşlı nüfus oranının %10'a ulaştığı bilinmektedir (TÜİK, 2023). Yaş dostu planlama yaklaşımı, kentte yaşayanların ihtiyaçlarını karşılamak için şehrin altyapısının geliştirilmesine katkı sağlamakta, kentsel alanda yaş dostu düzenlemeler ile erişilebilirlik, hareketlilik, güvenlik ve katılımı artırmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda şehirlerin, yaş dostu ilkeler çerçevesinde yeniden düzenlenmesi kentlerin insanların ihtiyaçlarına cevap verebilmesi ve yüksek yaşam kalitesinin sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir. Dünya sağlık örgütü tarafından geliştirilen yaş dostu kent modeli; açık alanlar ve binalar, ulaşım, konut, sosyal katılım, saygı ve sosyal içerme, iş gücüne katılım, bilgi edinme ve iletişim, toplumsal destek ve sağlık hizmetleri olmak üzere 8 ana başlık altında toplanmıştır (WHO, 2007).

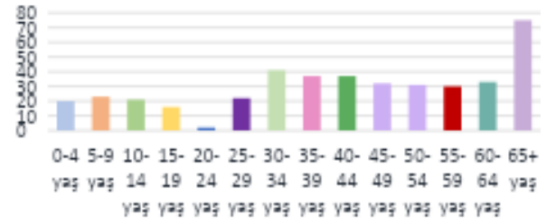
Çalışma alanı olarak, halihazırda Türkiye' de en çok yaşlı dostu sosyal tesise sahip il olan, yaş dostu kentler ağına Türkiye'den ilk üye olan yerleşim ünvanını alan ve Raoul Wallenberg Enstitüsü'nün İnsan Hakları Kentleri çalışmasına dahil olan, yaşlı dostu kente dönüşüm bağlamında potansiyeller içermesi ve küresel çapta etkin olması nedenleriyle Antalya İli seçilmiştir. Antalya ili toplam 5 merkez ilçeden oluşmakta, bu merkez ilçelerden Muratpaşa İlçesi %11,28 yaşlı nüfus oranıyla en fazla yaşlı nüfusa sahip ilçe olarak öne çıkmaktadır (Endeksa, 2024).

İlçe farklı sosyo ekonomik gelişmişlik düzeylerinde 55 mahalleden oluşmaktadır. Örnek alan olarak seçilen Kılınçarslan mahallesi, tarihi ve turistik yapısıyla ön plana çıkmaktadır. Hem turistlerin hem de yerel halkın yoğun olarak kullandığı canlı bir mekan olan, Kaleiçi bölgesi 4 farklı mahallenin parçalarından oluşmakta, Kılınçarslan

mahallesinin tamamı bu bölge içerisinde yer almaktadır. Bölgede yer alan mahallelerin nüfus yaş dağılımları incelendiğinde, en fazla yaşlı nüfusun Kılınçarslan Mahallesi'nde yaşadığı görülmektedir. Mahallenin 65 yaş üstü nüfus oranının %17,52 olduğu tespit edilmiştir. Kaleiçi bölgesinin bir parçası olan çalışma alanı hem yerleşik halk hem de turistler için önemli bir cazibe noktası olmasının yanı sıra önemli bir yerleşim yeri olma özelliğini de taşımaktadır. Tarihi dokusu, turistik yapısı, dar ve dolambaçlı sokaklarıyla tanınmaktadır.

Kılınçarslan Mahallesi Yaş'a Göre Nüfus Dağılımı

Şekil 1: Kılınçarslan Mahallesi yaş dağılımı (Endeksa, 2024)

Şekil 2: Kılınçarslan Mahallesi ve Sokakları (T.C. Muratpaşa Kaymakamlığı)

Kentlerin, süregelen ve gelecekte de etkilerinin daha net gözleneceği öngörülen demografik değişimlere karşı hazırlıklı olması bağlamında yaş dostu kent planlama uygulamaları sayesinde günümüzün kentsel gereksinimleri karşılanırken aynı zamanda geleceğin şehirleri için gerekli olan esnek yapının temellerinin de atılmasında yardımcı olacaktır. Bildiri kapsamında, yaşlı nüfusun yaşam kalitesini nasıl iyileştirebileceği sorgulanarak; erişilebilirlik, güvenlik, ulaşım ve sosyal katılım gibi kritik alanlarda     mler araştırılmıştır. Kılınçarslan mahallesi demografik, sosyal ve çevresel boyutlar dikkate alınarak, Dünya sağlık örgütünün belirlediği temel kriterler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Çalışmada literatür tarama yöntemi kullanılarak elde edilen bilgiler sentezlenmiş, örneklem alanda yaş dostu kent ilkelerinin varlığı Dünya

Sağlık  rg t 'nün belirlediği temel  l   tler çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında mek nsal kriterler üzerine odaklanılmıştır. Mek nsal  l   tler tablolaştırılarak sorgulanmıştır, arazi çalışmaları dahilinde elde edilen veriler görseller ve haritalar ile aktarılmaya çalışılmıştır. Çalışmada kullanılan görsel seçimleri, mahalledeki yaş dostu kent kriterlerini temsil eden noktaları göstermek amacıyla yapılmıştır. Bu değerlendirmeler, Dünya Sağlık  rg t  Yaş Dostu şehirler Kriterleri çerçevesinde detaylı analizler ve karşılaştırmalarla desteklenmiştir. Çalışmada, mek n-lara yönelik eksiklikler ve güçlü yönler belirlenmiş ve öneriler geliştirilmiştir.

Dünya Sağlık  rg t 'nün belirlediği 8 ana başlık altında bulunan ve mek nsal olarak ele alınabilecek kriterlere ilişkin liste Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1: Yaş Dostu şehirler Rehberi Değerlendirme Başlıkları

Açık Alanlar ve Binalar	Kamuya açık alanlar temiz ve memnuniyet verici olmalıdır
	Yeşil alanlar ve dış mek�nlardaki oturma elemanları yeterli sayıda, bakımlı ve güvenli olmalıdır.
	Kaldırımlar iyi durumda olmalı, engeller olmamalı ve tamamen yayalar için ayrılmalıdır.
	Kaldırımlar kaymaz özellikte olmalı, tekerlekli sandalyeler için gerekli genişlik bırakılmalı ve yola inen dikey bordürleri bulunmalıdır.
	Yaya geçişleri sayıca yeterli olmalıdır, farklı güçlük ve özür durumları olan insanlar için güvenli, kaymaz işaretlerle işaretlenmiş, görsel ve işitsel açıdan yeterli donanıma sahip olmalıdır ve yeteri kadar geçiş süresi verilmelidir.
	Bisiklet yolları, kaldırımlardan ve diğer yaya yollarından ayrılmış durumda olmalıdır.
	Dış mek�nlardaki güvenlik; yeterli sokak aydınlatması, polis devriyeleri ve toplumsal eğitim gibi önlemlerle birlikte desteklenmelidir.
	Hizmetler bir arada konumlanmış ve erişilebilir düzeyde olmalıdır.
	Yaşlı insanlar için planlanmış ayrı müşteri hizmetleri düzenlemeleri olmalıdır; farklı sıra sistemleri, yaşlılara özel gişeler gibi.
	Binalar (kamu ve umumi) dışarıdan ve içeriden iyi işaretlenmiş olmalı, yeterli sayıda oturma yeri ve tuvalet, erişilebilir ve güvenli asansörler, rampalar, korkuluklar, merdivenler ve kaymaz koridor kaplamaları bulunmalıdır.
	Dış ve i� mek�ndaki tuvaletler sayıca yeterli, temiz, iyi bakımlı ve erişilebilir olmalıdırlar.

Ulaşım	Duraklar ve istasyonlar uygun yerlerde konumlanmalı, erişilebilir, güvenli, temiz olmalı, iyi aydınlatılmış, işaretlendirilmiş, korunaklı olmalı ve yeterli sayıda oturak bulunmalıdır.
	Yollar bakımlı, iyi drenaja sahip ve iyi ışıklandırılmış olmalıdır.
	Yollarda, sürücülerin görüşünü kapayacak şekilde engeller olmamalıdır.
	Trafik işaretleri ve kesişimler görünebilir olmalı ve iyi yerleştirilmelidir.
	Otopark ve sürücü dinlenme alanları güvenli, sayıca yeterli ve uygun biçimde yerleştirilmiş olmalıdır.
Konut	İç mekânlar ve bina yüzeyleri hareket için kısıtlayıcı olmamalı, tüm iç mekânlar ve koridorlar hareket kabiliyeti açısından uygun olmalıdır.
Sosyal Katılım	Çeşitli etkinlik ve aktiviteler için buluşma/bir araya gelme mekânları uygun şekilde konumlanmış olmalı, erişilebilir, iyi ışıklandırılmış ve kamu ulaşım ağının kolayca ulaşabildiği yerlerde olmalıdır.
Toplumsal Yaşama Dâhil Olma ve Yaşlıya Saygı	Toplumsal aktiviteler, olaylar belirli yaşların ihtiyaç ve tercihlerine cevap verecek şekilde tüm nesillerin ilgisini çekmelidir.
Vatandaşlık Görevini Yerine Getirme ve İşgücüne Katılım	İşyerleri, engelli ve yaşlı insanların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
Bilgi Edinme ve İletişim	Televizyon ve görüntülü medyada kullanılan yazılar dahil olmak üzere tüm basılı bilgi büyük harflerle okunaklı, temel fikirler kalın olarak yazılmalıdır.
	Cep telefonları, radyo, televizyon, bankamatik ve diğer cihazlar büyük tuşlu ve harf ve rakamlar büyük olmalıdır.
Toplum Desteği ve Sağlık Hizmetleri	Sağlık ve sosyal hizmetler uygun bir şekilde yerleştirilmeli ve tüm ulaşım biçimleri tarafından erişilebilir olmalıdır.
	Evde bakım hizmetleri ve yaşlı insanların yoğunlukta olduğu konut bölgeleri, hizmetlere ve toplumun diğer kesimlerine yakın konumlandırılmalıdır.
	Yeterli sayıda ve erişilebilir defin alanları bulunmalıdır.
	Yaşlı insanların kırılabilirliği ve kapasiteleri de dikkate alınarak toplumsal acil durum planlamaları tekrar ele alınmalıdır.

(WHO, 2007)

Çalışmada, yaş dostu kent planlama kriterlerinin varlığının tespit edilmesi amacıyla gerçekleştirilen arazi çalışmaları kapsamında elde edilen görseller tablo 1’de belirlenen kriterler doğrultusunda analiz edilmiştir. Her bir kriter, yaş dostu kentin sağlanabilmesi açısından önemli öğeler içerdiğinden görsel analizler bu kriterler çerçevesinde ele alınmıştır. Bu bağlamda çalışmanın bulgular bölümünde mahallede yaş dostu kent planlamasının mevcut durumu ortaya konacaktır.

Şekil 3: Kılınçarslan Mahallesi, Kaldırım, Tramvay Yolu ve Refüj Görünümleri

Şekil 3’teki fotoğraf, Kılınçarslan Mahallesi’ndeki Atatürk Caddesi’nde çekilmiştir ve alanda bulunan tramvay hattı, aydınlatma birimleri, refüj, karayolu ve ana yürüyüş yolu kaldırımlarını göstermektedir. Bu alan, yaş dostu kent tasarımı ilkelerine bazı açılardan uyum sağlamakta olup, özellikle toplu taşıma sistemlerinin mevcudiyeti, kaldırımların genişliği ve iyi durumda olması, yaşlı bireyler ve diğer yayalar için erişilebilirlik ve güvenli ulaşım sağlanmasını teşvik etmektedir. Ayrıca, yeterli aydınlatma, gece kullanımını güvenli hale getirirken, gece görme becerileri zayıf olan yaşlı bireyler için önemli bir güvenlik önlemi sunmaktadır.

Ancak, tramvay yolu ile yaya yolu arasında bir ayırıcı olmaması, yaş dostu tasarım ilkelerine tam olarak uyum sağlamamaktadır. Bu durum, özellikle yaşlı bireylerin güvenliği açısından önemli

bir risk oluşturabilir; zira tramvay hattının geçtiği alanlarda yayaların ve tramvay araçlarının birbirine yakın olması, olası kazalara ve çarpışmalara yol açabilir. Yaşlı bireylerin düşme riski, duyuşsal algı bozuklukları veya hareket güçlükleri göz önünde bulundurulduğunda, bu tür bir ayırıcının sağlanması, güvenliği artıracak, hareket özgürlüğünü destekleyecek ve mekânın erişilebilirliğini iyileştirecektir.

Şekil 4: Kılınçarslan Mahallesi, Sokak Eşyaları ve Çevre Temizliği Görünümleri

Şekil 4’te görülen Kılınçarslan Mahallesi, Hıdırlık Sokak’taki fotoğraf, yaş dostu kent tasarımı ilkeleri açısından bazı olumlu özellikler taşımaktadır. Sokakta bulunan oturma birimleri, yaşlı bireyler için sosyal etkileşim ve dinlenme alanları sağlayarak, kamusal mekânların daha erişilebilir ve kullanıcı dostu olmasına katkı sunmaktadır. Yaş dostu şehirlerin temel ilkelerinden biri olan ‘toplum üyelerinin sosyal katılımını desteklemek’, bu tür oturma birimleriyle pekiştirilmekte; özellikle yaşlılar için bu tür sosyal alanlar, aktif bir yaşam sürmelerine yardımcı olmaktadır.

Bununla birlikte, sokakta görülen çöp yığınları, yaş dostu kent tasarımının diğer bir ilkesine, yani ‘kamusal alanların temizliği ve düzeni’ne ters düşmektedir. Temiz, düzenli ve bakımlı kamusal alanlar, tüm yaş gruplarındaki bireyler için güvenli ve

hoş bir ortam oluştururken, özellikle yaşlı bireyler için sağlık açısından önemlidir. Çöp yığınları sebep oldukları estetik açıdan olumsuz etkinin yanı sıra aynı zamanda çevresel sağlığı da tehdit etmekte ve kirlilik nedeniyle yaşlı bireylerin dışarıda vakit geçirme isteklerini olumsuz yönde etkileyebilmektedir. Ayrıca, yaşlı bireyler için kirlilik, yürüyüş yollarındaki engeller veya sağlık sorunlarını artırabilecek unsurlar olarak algılanmaktadır. Bu nedenle, sokakların ve kamusal alanların temizliğinin sağlanması yaş dostu bir çevre oluşturulmasında önemli bir faktördür.

Sonuç olarak, bu sokakta oturma birimlerinin varlığı olumlu bir yaş dostu tasarım örneği sunarken, çevrenin temizliği konusunda yapılacak iyileştirmeler, bu alanın yaşlı bireyler için daha sağlıklı, güvenli ve sosyal açıdan tatmin edici bir yer haline gelmesini sağlayacaktır.

Şekil 5: Kılınçarslan Mahallesi, Yaya ve Araç Yolu Görünümleri

Şekil 5'te görülen Mermerli Sokak'taki fotoğraf, yaya yolları ve araç yolunun aynı seviyede ve birbirinden ayrılmadan tasarlandığını göstermektedir. Bu tasarım, gelişmişlik göstergesi olarak değerlendirilebilse de, yaş dostu kent tasarımı ilkeleri açısından bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Yaş dostu tasarım, özellikle yaşlı bireylerin güvenliğini ve bağımsız hareketliliklerini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Yaya yolları ile araç yollarının aynı seviyede olması, bu ilkeye zıt düşen bir durum oluşturabilmektedir. Yaşlı bireylerin, zayıflayan motor becerileri, görme sorunları ve düşük dikkat seviyeleri göz önünde bulundurulduğunda, araçların ve yayaların aynı alanda birleşmesi, güvenlik risklerini artırabilmektedir. Yaşlı

bireyler için yaya yolları ile araç yollarının ayrı olması, hem görsel hem de fiziksel anlamda daha net bir ayırım sağlayarak yaşlı bireylerin hareket ederken kendilerini daha güvende hissetmelerine neden olacaktır.

Yaş dostu kent tasarımı ilkelerinden biri olan 'bağımsızlık ve erişilebilirlik', her yaştan birey için güvenli, engelsiz ve rahat hareket alanları sunmayı amaçlamaktadır. Mermerli Sokak'taki mevcut durum, yaşlı bireylerin bu alanda bağımsız bir şekilde hareket etmelerini olumsuz etkilemektedir. Yaya ve araç yollarının ayıran fiziksel bir engel olmaması, yaşlı bireylerin kayma, düşme ya da araçlardan dolayı korkma gibi durumlarla karşılaşmalarına sebep olabilir. Bu nedenle, araç yolları ve yaya yollarının ayrılması, yaş dostu kent planlamasının temel gerekliliklerinden biri olarak öne çıkar ve güvenli bir ortam sağlanması adına büyük önem taşımaktadır.

Şekil 6: Kılınçarslan Mahallesi, Aktif Kullanılan Sosyal Alan Görünümü

Alanda bulunan açık ve yeşil alanlar, yaş dostu kent tasarımı açısından önemli bir olumlu özelliktir. Bu tür alanlar, yaşlı bireyler için sosyal etkileşimin teşvik edilmesi ve toplumla entegrasyon sağlanması için ideal mekânlardır. Yaş dostu şehirlerin temel ilkelerinden biri, sosyal izolasyonun azaltılması ve tüm yaş gruplarındaki bireylerin birbirleriyle etkileşimde bulunabilmelerini sağlamaktır. Açık ve yeşil alanlar, yaşlı bireylerin fiziksel sağlığını iyileştiren aktiviteler gerçekleştirebilecekleri, aynı zamanda zihinsel ve duygusal refahlarını artıran bir ortam yaratmaktadır. Bu tür alanlar, yaşlı bireylerin aktif kalmalarını ve toplum içinde daha fazla yer almalarını destek-

lemektedir. Parkta yer alan oturma elemanlarının yeterli, bakımlı ve güvenli olması, yaş dostu tasarımın diğer önemli bir ilkesi olan erişilebilirlik ve güvenlik kriterlerine uygunluğu göstermektedir. Yaşlı bireyler için, oturma elemanlarının rahatlıkla erişilebilen, uygun yükseklikte ve konforlu olması, uzun süreli dinlenmelerini sağlayarak bağımsızlıklarını desteklemektedir. Bakımlı oturma alanları, yaşlı bireylerin güvenliğini artırırken, kötü durumda veya kırık dökük mobilyalar kazalar gibi istenmeyen sonuçlara neden olmaktadır.

Sonuç olarak, açık ve yeşil alanlar ile güvenli ve bakımlı oturma elemanlarının varlığı, yaş dostu kent tasarımının temel prensiplerinden olan sosyal etkileşimi, bağımsızlık ve güvenliği destekleyen önemli faktörlerdir. Bu tür tasarımlar, yaşlı bireylerin aktif, sağlıklı ve sosyal bir yaşam sürmelerine olanak tanımaktadır.

Şekil 7: Kılınçarslan Mahallesi, Dar Sokak Yapısı ve Kaygan Yaya Yolu Görünümü

Şekil 7’de incelenen Zafer Sokak, dar yapısı ve kaygan zemin malzemesi nedeniyle yaş dostu kent tasarımı ilkelerine uyum açısından önemli sorunlar barındırmaktadır. Dar sokaklar özellikle örneklem alanın turistik bir bölge olmasına bağlı olarak çoğu zaman kalabalık olmasının da etkisiyle yaşlı bireylerin rahat hareket etme olanaklarını sınırlamaktadır. Yaş dostu kent tasarımı, erişilebilirlik ilkesine dayalı olarak, tüm bireylerin, özellikle yaşlıların, mekânlarda rahatça hareket etmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Dar ve kalabalık sokaklar, yaşlı bireyler için yürüyüş yolu güvenliğini ve hareket özgürlüğünü engelleyerek, onla-

rı sosyal etkileşimlerden ve kamusal alanlardan uzaklaştırabilmektedir. Ayrıca, dar sokaklar, acil durumlarda yaşlı bireylerin hızlı bir şekilde tahliye edilmesini zorlaştırarak güvenlik risklerini de artırmaktadır.

Kaygan zemin malzemesi, yaş dostu tasarımın temel ilkelerinden biri olan güvenlik ilkesine ters düşmektedir. Yaşlı bireyler, zayıflayan denge ve kas gücü nedeniyle, kaygan zeminlerde düşme riskiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu durum, yaş dostu şehir tasarımının fiziksel sağlık ve kent içi hareketliliği destekleme hedefleriyle çelişmektedir. Kayma ve düşme, özellikle yaşlı bireylerde ciddi yaralanmalara yol açarak yaşam kalitelerini olumsuz etkileyebilmektedir. Yaş dostu kent tasarımında, zemin malzemelerinin kaymaz özellikte olması, yürüyüş yollarının düzgün ve erişilebilir olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Sonuç olarak, Zafer Sokak’taki dar yapısı ve kaygan zemin, yaş dostu kent tasarımının temel ilkeleri olan erişilebilirlik, güvenlik ve fiziksel sağlık açısından önemli sorunlar meydana getirmektedir. Sokak tasarımında tarihi dokuyu da dikkate alarak yapılacak iyileştirmeler, bu sorunları gidererek yaşlı bireylerin güvenliğini ve rahat hareket kabiliyetini artıracaktır.

Şekil 8: Kılınçarslan Mahallesi, Bilgi Panosu Görünümü

Yaş dostu kent tasarımı, erişilebilirlik ve güvenlik ilkelerini temel alarak, tüm bireylerin, özellikle yaşlı bireylerin, kent içindeki bilgilere ve yönlendirmelere kolayca erişebilmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Seferoğlu Sokak’ta çekilen fo-

toğraftaki pano, küçük yazı boyutlarıyla hazırlanmış, yeterli aydınlatma ile desteklenmemesi, görme engelli bireyler için çözüm sunmaması gibi durumlar yaşlı bireylerin bilgiye ulaşmasını olumsuz bir şekilde etkilemektedir. Yaş dostu kent tasarımı, bilgilendirici ve yönlendirici unsurların, farklı görme kapasitesine sahip insanlara hitap etmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bilgiye erişim temel bir hak olup, yaşlı bireylerin kent yaşamında bağımsızlıklarını sürdürebilmeleri için gerekli bir koşuldur. Bu nedenle, yazı boyutlarının artırılması, panonun aydınlatılması, kontrastın güçlendirilmesi ve açık, sade yazı tiplerinin kullanılması, tüm bireylerin bu bilgilere kolayca ulaşabilmesini sağlamaktadır. Ayrıca, yaşlı bireylerin rahatça okuyabilmesi için Braille alfabesi gibi alternatif iletişim yöntemleri de kullanılmalıdır.

Yaş dostu kent tasarımının bir diğer önemli ilkesi ise eşitliktir. Kentteki bilgilere herkesin erişebilmesi, bilgiye dayalı sosyal katılımı teşvik etmekte ve toplumsal eşitliği desteklemektedir. Bu yüzden panoların tasarımı, her yaştan ve her görme kapasitesine sahip birey için erişilebilir olmalıdır.

Sonuç olarak, Seferoğlu Sokak'taki pano, yaş dostu kent tasarımının erişilebilirlik ve eşitlik ilkelerine uygun hale getirilmesi gereken bir örnek teşkil etmektedir. Yazı boyutlarının artırılması ve daha erişilebilir tasarımlar kullanılması, yaşlı bireylerin bilgiye ulaşmalarını kolaylaştıracak ve kent yaşamındaki bağımsızlıklarını destekleyecektir.

Şekil 9: Kılınçarslan Mahallesi, Eğimli Sokak Yapısı Görünümü

Şekil 9'da görülen Mermerli Sokak, eğimli yapısı ve kaygan zemin malzemesi nedeniyle yaşlı bireyler için ciddi güvenlik tehditleri oluşturmakta ve bu durum, yaş dostu kent tasarımının temel ilkeleriyle uyumsuzluk göstermektedir. Yaşlı bireyler için güvenlik, yaş dostu kent tasarımının en öncelikli ilkelerindendir. Eğimli ve kaygan zeminler, yaşlıların düşme riskiyle karşı karşıya kalmasına yol

açmakta, bu da fiziksel sağlığı tehdit etmektedir. Yaşlı bireyler, özellikle denge sorunları yaşayanlar için eğimli yüzeylerde yürümekte zorlanmaktadır. Kaygan zemin malzemesi ise, zayıflayan kas gücü ve koordinasyon yetenekleri göz önüne alındığında, düşme ve yaralanma riskini artırmaktadır.

Yaş dostu kent tasarımında, fiziksel sağlık ve güvenlik gibi temel ilkeler doğrultusunda, zeminlerin kaymaz malzemelerle döşenmesi ve eğimlerin yaşlı bireylerin hareketliliğini zorlaştırmayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Kaymaz zeminler, yürüyüş yolu güvenliğini artırarak yaşlı bireylerin kendilerini güvende hissetmelerini sağlamaktadır. Ayrıca, erişilebilirlik ilkesine uygun olarak, eğimli alanların daha yumuşak geçişlerle tasarlanması, yaşlıların rahatlıkla yürüyebilmesi için önemlidir. Bu tür alanlarda, dinlenme alanları veya oturma elemanları da sağlanarak, yaşlı bireylerin yorgunluk hissi ile başa çıkmalarına yardımcı olunmalıdır.

Eğimli ve kaygan zeminlerdeki düşme riski, ayrıca bağımsızlık ve toplumsal katılım gibi yaş dostu tasarımın diğer ilkeleriyle de çelişmektedir. Yaşlı bireylerin güvenli ve rahat bir şekilde dışarıda vakit geçirebilmeleri, sosyal yaşamlarına katılmalarını artıracak ve toplumsal bağlarını güçlendirecektir. Ancak, bu tür zorluklar yaşlıların dışarı çıkma konusunda çekincelerine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, Mermerli Sokak'taki eğimli yapı ve kaygan zemin, güvenlik ve fiziksel sağlık ilkeleri açısından büyük bir risk oluşturmaktadır. Zeminlerin kaymaz malzemelerle kullanılarak tarihi dokuya zarar verilmeden düzenlenmesi ve dinlenme alanlarının eklenmesi, bu tür mekanların yaş dostu kent tasarımı ilkelerine uygun hale getirilmesi açısından önemlidir. Bu değişiklikler, yaşlı bireylerin kentte bağımsız bir şekilde hareket etmelerini kolaylaştıracak ve yaşam kalitelerini artıracaktır.

Şekil 10: Kılınçarslan Mahallesi, Kötü Durumdaki Yol Görünümleri

Şekil 10'da görülen Hesap ı Sokak'taki yaya yolları, kırık parçalar, g    kler ve çeşitli engellerle kapatılmaya çalışılması gibi unsurlar içermektedir. Bu unsurlar, yaş dostu kent tasarımının temel ilkelere ters düşmektedir. Erişilebilirlik, yaş dostu kent tasarımı­nın en önemli ilkelerinden biridir ve yaya yollarının düzgün, engelsiz ve güvenli olması gerektiğini vurgulamaktadır. Yolda bulunan kırık parçalar ve g    kler, engelli bireylerin ve yaşı­ların günlük yaşımlarını zorlaştırmakta, özellikle tekerlekli sandalye, yürüteç veya diğer yardımcı cihazları kullanan bireylerin ulaşılabirlik ve bağımsızlık haklarını ihlal etmektedir. Bu tür engeller, bu bireylerin güvenli bir şekilde hareket etmelerini engelleyerek, yaşıam kalitelerini düşürmektedir.

Yaş dostu kent tasarımı­nda, fiziksel sağlık ve güvenlik ilkeleri doğrultusunda, yaya yolları ve kaldırımların düzgün, engelsiz ve her birey için güvenli olması gerekmektedir. Kırık zeminler veya geçici engeller, yaşı bireyler ve engelliler için ciddi kazalara yol açarak yaşıların kamusal alanlarda bağımsız bir şekilde hareket etmelerini zorlaştırmaktadır. Ayrıca, engelsiz yolların sağlanması, yaşı bireylerin sosyal yaşımlarına katılımlarını artıracak ve onları kamusal alanda daha aktif kılacaktır.

Erişilebilirlik ilkesine uygun olarak, yaya yollarının engellerden arındırılması, düzgün bir şekilde onarılması ve her yaştan birey için güvenli hale getirilmesi gerekmektedir. Yardımcı cihaz kullanan bireyler için tasarımda özel düzenlemeler yapılmalı, zeminlerin düzgün ve kaymaz olması sağlanmalıdır. Ayrıca, zeminlerdeki engellerin kaldırılması, yaya yollarının her birey için ulaşılabir olmasını sağlamak adına kritik öneme sahiptir.

Son   olarak, Hesap ı Sokak'taki yaya yollarındaki kırık parçalar, g    kler ve engeller, yaş dostu kent tasarımı­nın erişilebilirlik, güvenlik, fiziksel sağlık ve bağımsızlık ilkelerine aykırıdır. Bu unsurların giderilmesi, sokakların yaş dostu tasarım ilkelere uygun hale getirilmesi, tüm bireylerin güvenli ve bağımsız bir şekilde kent içinde hareket etmelerini sağlayacaktır.

Son   ve Değerlendirme

Nüfus yaşılanmasının etkileri toplumsal dinamiklerde değişikliklere neden olarak şehirlerin nasıl planlanması gerektiği konusunda kapsamlı bir dönüşüm gerektirmektedir. Bu araştı­rma, demografik değişimlerin neden olduğu kentsel ve sosyal sorunlara, yaş dostu kentsel planlama yaklaşımı­

nın nasıl yanıt vereceğini ele almaktadır. Yaş dostu planlama, erişilebilirlik, altyapı, sağlık hizmetleri, sosyal katılım ve güvenlik zorluklarına karşın yaşıların yaşıam kalitesini artıran, sosyal uyumu güçlendiren kapsayıcı bir yaklaşım sergilemektedir. Yaş dostu kent planlama ilkeleri yalnızca yaşı bireylerin değil tüm yaş grupları için yaşıam kalitesini artıran kapsayıcı, erişilebilir, sağlıklı ve sürdürülebilir unsurlar içermektedir.

Küresel olarak yaşılanan kentsel nüfus, planlamada yaş dostu uygulamaların kullanılması­nı gerektirmektedir. Gelecekteki yaşı nesillerin kentsel çevrede karşılaşacakları sorunları en aza indirmek, bu durumlara karşı önlem almak amacıyla şehirlerin yaş dostu kent planlama kriterleri çerçevesinde yeniden düzenlenmesi için kamu ve özel sektör paydaşlarının i  birliği içinde çalışması sağlanmalıdır. Yaş dostu şehirler elde edebilmek için belirlenen 8 temel alanda yaşı bireylerin aktif katılımı ile çalışmalar düzenlenmeli, yaşıların yaşıam kalitelerini yükseltecek uygulamalar ger ekleştirelmelidir. Bu kriterlerin kentsel hayata aktarılması sayesinde kentsel çevrelerdeki erişilebilirlik, güvenlik ve sosyal katılım düzeyleri artarak kentlerin gelecekteki demografik profile uyum sağlaması sağlanabilir.

Çalışma alanında, yaşı bireylerin topluma entegrasyonunu artıracak kamusal alanlar ve parkların varlığı yaşıların sosyal katılımını artırmaktadır. Tarihi, dar sokaklar, engelli çözümlerinin yetersizliği, toplu taşıma sistemlerine erişimin kısıtlı olması, yetersiz sosyal alanlar ve belirli bölgelerdeki aydınlatma eksikliği yaş dostu kent planlama ilkelerinin tam anlamıyla uygulanamadığını ortaya koymaktadır.

Değerlendirmeler, mahallenin yaş dostu kent ilkelerine kısmen entegre olduğunu gösterse de, özellikle fiziksel erişilebilirlik ve yaş dostu özelliklerin eşit/homojen dağılımı açısından yetersiz kalındığını ortaya koymaktadır. Çalışmada, bu sorunları çözmek için, mahallenin doğal, tarihi ve turistik özelliklerini korumak ve yaşı­lara uygun, kapsayıcı bir ortam oluşturtmak arasında denge kuran planlı ve kapsamlı müdahalelere ihtiyaç duyulduğu sonucuna varılmıştır.

Çalışma alanındaki yaşılanan nüfusa bağlı olu­şan zorlukları ortadan kaldırmak için sağlıklı ve aktif yaşılanmayı teşvik eden kapsamlı politika  er evesi geliştirmek esastır. Bu durum, yaşı bireyler için elverişli ortamlar yaratmaya odaklanan Madrid Uluslararası Yaşılanma Eylem Planı gibi küresel girişimlerle uyumlu eylem planları formüle etmeyi içermektedir. Bu bağlamda, yaş

dostu ilkeleri yerel yönetime entegre edilerek, sosyal katılım ve eşitlik teşvik edilecek yaşlı nüfusunun yaşam kalitesi artırabilecektir. Yaşlı nüfusun atölyeler ve anketler ile planlamaya katılımı sağlanarak daha kapsayıcı ortamların oluşturulması sağlanmalı ve sosyal katılım artırılmalı aynı zamanda aidiyet duygusu beslenmelidir. Güvenli ve iyi bakımlı yaya yolları sağlanmalı, toplu taşıma sistemleri belirlenecek ihtiyaçlara göre düzenlemeli, yaşlı bireylerin erişilebilirliği ve hareketliliği iyileştirilmelidir. Çalışma alanında yaş dostu kent planlamasının uygulanması için disiplinler arası iş birliğinin sağlanması büyük önem arz etmektedir.

Kaynakça

ARUP. (2019). Cities Alive: Designing for Ageing Communities.

Caner, Ö. C., Gözün, G., Hilwah, A., & Gökçek, M. (2013). Yaşlı Dostu Şehirler: Kavramsal Çerçeve ve Örneklerle Değerlendirmeler. Ankara: Güneş Tıp Kitabevleri Ltd. Şti.

Endeksa. (2024, 6 24). <https://www.endeksa.com/tr/analiz/turkiye/antalya/muratpasa/kilincarslan/demografi> adresinden alındı

Lawton, M. P., & Simon, B. (1968). The Ecology of Social Relations in Housing for The Elderly. The Gerontologist. Steels, S. (2015). Key characteristics of age-friendly cities and communities: A review. Elsevier.

T.C. Muratpaşa Kaymakamlığı. (tarih yok). <http://www.muratpasa.gov.tr/kiliaslan-mahallesi> adresinden alındı
TÜİK. (2023). <https://biruni.tuik.gov.tr/medas/?kn=95&locale=tr> adresinden alındı

UN. (2020). The Sustainable Development Goals Report. WHO. (1972). Psychogeriatric, report of a WHO Scientific Group. Technical Reports Series 507.

WHO. (2007). Global Age-friendly Cities: A Guide. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/43755/9789241547307_eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y adresinden alındı

WHO. (2018). The Global Network for Age-friendly Cities and Communities: Looking back over the last decade, looking forward to the next. <https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/278979/WHO-FWC-ALC-18.4-eng.pdf?sequence=1&isAllowed=y> adresinden alındı

WHO. (2021). Avrupa'da yaş dostu çevreler oluşturmak Politika yapıcılar ve planlamacılar için bir araç.